

MOKSLEIVIŲ MOKYMOŠI MOTYVACIJOS PROBLEMA PRADŽIOS MOKYKLOJE

Liuda Rupšienė
Vilma Gaidjurgienė
Klaipėdos universitetas

Anotacija

Straipsnyje aptariama aktuali šiuolaikinės mokyklos problema – moksleivių nenoras mokytis. Pastebima, kad pirmą kartą dideliu mastu ši problema iškyta jau trečiaisiais mokymosi mokykloje metais. Pakankamai daug to amžiaus vaikų teigia, kad nenori mokytis, pastebimas domėjimosi mokomaisiais dalykais silpnėjimas, išryškėja vengimas lankyti mokyklą. Apklausti pradinį klasių mokytojai ir pradinį klasių moksleivių tėvai patvirtina problemos aktualumą. Remiantis šios apklausos rezultatais, straipsnyje analizuojamos reiškinio priežastys bei problemos sprendimo būdai ir priemonės.

PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: pradžios mokykla, pradinį klasių mokiniai, mokymosi motyvacija.

Abstract

There is investigated the urgent problem in modern school, students' unwillingness to learn, in this article. It is observed, that this problem has already been cleared up in a large scale in the third learning year. Then a large group of children says, that they don't like to learn, teachers perceive weakening of students' interest in school subjects, come to light alienation from school. Research participants, p primary school teachers and students' parents, confirm urgency of the problem. Phenomenon causes and problem solving strategy is analysed in the article.

KEY WORDS: primary school, primary school students, learning motivation.

Įvadas

Lietuvos švietimo sistemos veiklą reglamentuojančiais dokumentais įtvirtinama mūsų visuomenės nuostata, jog ugdymo kokybė lemia visuomenės raidą bei jos progresą. Bet šalia šių sociocentrinio pobūdžio tikslų formuluojami ir antropocentriniai – ugdymas mokykloje turi laiduoti visapusišką žmogaus galių plėtotę, sudaryti sąlygas atsiskleisti jo individualybei, pažadinti jo norą tobulėti, būti aktyviu piliečiu (Lietuvos švietimo įstatymas). Formuluojant ugdymo tikslus atsiranda ir pragmatizmo tendencijos – vaikas mokykloje turi išmokti spręsti savo ir visuomenės gyvenimo problemas (Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosios programos, 1997). Įgyvendinti šiuos svarbius tikslus nėra lengvas uždavinys, ypač kai nemažai moksleivių mokyklą lanko nenoriai, dažnai praleidinėja pamokas, susidūrę su didesniais sunkumais griežtai atsisako mokytis. Kelis pastaruosius metus mus stebina mokyklų nelankančių vaikų skaičius, kuris matuojamas tūkstančiais (pagal kai kuriuos šaltinius – ir dešimtimis tūkstančių). Deja, nepaisant to, kad švietimo reforma bando atsakyti į panašius mūsų visuomenės iššūkius, padėtis gerėja ne taip greitai, kaip norėtume. Matyt, reikalingi išsamūs moksliniai tyrimai, kurie padėtų suvokti vaikų nenoro mokytis priežastis, problemos mastą bei, remiantis išsamia analize, ieškoti efektyvios problemos sprendimo strategijos.

Tyrimo tikslas – išsiaiškinti moksleivių mokymosi motyvacijos silpnėjimo ir nenoro mokytis atsiradimo pradžios mokykloje ištakas bei numatyti šios problemos sprendimo strategiją.

Tyrimo objektas – pradinį klasių moksleivių mokymosi motyvacijos problema.

Vartojant mokslines sąvokas, straipsnyje remiamasi "Pedagogikos terminų žodynu" (Jovaiša, 1993), "Psichologijos žodynu" (1994), "Sociologijos žodynu"

(Leonavičius, 1993). Pagrindinis straipsnyje vartojamas terminas *mokymosi motyvacija* suprantamas kaip mokymosi skatinimo procesas, kurį sukelia įvairūs motyvai. Kai teigiame, kad pradžios mokykloje egzistuoja mokymosi motyvacijos problema, pirmiausia turime mintyje, kad mokyklą pradėję lankyti vaikai, nors paprastai pasižymi stipria mokymosi motyvacija, po dvejų mokymosi metų dažnai (maždaug trečdalis vaikų) pradeda bodėtis mokyklinėmis pareigomis, teigia, kad nenori mokytis, kad jiems atsibodo, per sunku ir panašiai (Rupšienė, 1996).

Šią problemą septintajame dešimtmetyje pastebėjo ir psichologiniu aspektu tyrinėjo rusų mokslininkė L. Božovič (1995). Ji nustatė, kad trečioje klasėje jau patenkintas moksleivio statuso poreikis, išryškėja domėjimasis bendraamžių nuomonėmis, formuojasi stiprūs bendravimo poreikiai, krenta mokytojų ir kyta bendraamžių autoritetas, vyrauja poreikis įsitvirtinti klasės kolektyve – visa tai daugiau ar mažiau nulemia kai kurių vaikų nuostatų mokymosi atžvilgiu neigiamus pokyčius.

Apie problemą užsiminęs A. Juška (Jakavičius, Juška, 1996) konstatuoja, kad trečioje klasėje daugelis vaikų pradeda bodėtis moksleivio pareigomis, praleidinėja pamokas, silpnėja jų smalsumas, žinių poreikis, mokytojas netenka ankstesnio autoriteto.

Hipotezės:

- mokymosi motyvacijos pradžios mokykloje problema yra realus šiuolaikinės mokyklos reiškinys;
- šią problemą lemia įvairiausių priežasčių kompleksas, pradedant konkrečiau vaiko individualiais gebėjimais bei charakterio ypatumais, jo biografijos faktais ir baigiant sudėtingais socialinio gyvenimo veiksniais;
- moksleivių nenoro mokytis problemos sprendimas reikalauja efektyvių pokyčių keliose srityse: ugdymo proceso organizavimo, ugdymo principų, turinio bei metodų, pedagoginio koregavimo ir panašiai.

Tyrimo metodika. Siekdami užsibrėžtų tikslų į pagalbą pasitelkėme pradinį klasių mokytojus ir mokinių tėvus. Juos apklausėme pusiau standartizuotomis anketomis.

Buvo parengtos dvi anketos: viena skirta mokytojams, kita – mokinių tėvams. Jų turinys iš esmės tas pats (išskyrus duomenis apie respondentą ir kai kuriuos paaiškinimus). Kiekvieną šių anketų sudarė keturios dalys:

- *I dalis* skirta išsiaiškinti mokytojų ir mokinių tėvų nuomonę apie mokymosi motyvacijos problemos pradžios mokykloje priežastis; tiriamiesiems buvo pasiūlyta pagal 5 balų sistemą įvertinti tyrimo autorių iš anksto pilotaziniiais tyrimais išryškintų trylika problemos priežasčių;
- *II anketos dalis* – atvira; čia respondentų prašėme įrašyti ir kitas, jų nuomone reikšmingas priežastis;
- *III dalyje* yra 27 teiginiai, kurie traktuojami kaip mokymosi motyvacijos problemos pradžios mokykloje prevencijos priemonės, kurios galėtų padėti spręsti mokymosi motyvacijos pedagoginio koregavimo problemą bei atskleisti kitus veiksnius, padedančius užkirsti kelią nenoro mokytis atsiradimui bei įsitvirtinimui (jie taip pat buvo išsiaiškinti parengtinio tyrimo metu); tiriamieji išreiškė nuomonę apie kiekvieną teiginį (“taip”, “ne”, “nežinau”).
- *IV dalyje* pateiktas vienas atviro tipo klausimas: “Kaip dar, Jūsų nuomone, būtų galima išvengti besiformuojančios pradinės klasės mokymosi motyvacijos problemos?”.

1998 metais buvo apklaustos 304 Klaipėdos apskrities pradžios mokyklų mokytojos ir 398 Klaipėdos miesto 4-ųjų klasių moksleivių tėvai. Neatsitiktinai pasirinkti būtent šių klasių mokinių tėvai, nes buvo daroma prielaida, kad jie jau yra susidūrę su tyrinėjamos problemos padariniais ir turi susidarę daug objektyvesnę nuomonę, negu tie tėvai, kurių vaikai mokosi žemesnėse ar aukštesnėse klasėse.

Respondentų charakteristika. Apklausoje dalyvavo pradinį klasių mokytojos iš Klaipėdos miesto ir rajono, Skuodo miesto ir rajono, Šilutės miesto ir Šilalės rajono, t.y. 255 (84%) mokytojos iš miesto mokyklų ir 49 (16%) iš kaimo mokyklų. Pagal pedagoginio darbo stažą skiriamos 6 grupės: I grupė – iki 5 metų (20%), II grupė – 6 - 10 metų (19%), III grupė – 11 - 15 metų (24%), IV grupė – 16 - 20 metų (16%), V grupė – 21 - 25 metai (9%), VI grupė – virš 26 metų (12%). Visos responden-

tės – moterys (kaip žinia, pedagogų vyrų pradinėse klasėse beveik nėra).

Mokinių tėvų tiriamųjų grupę sudarė 295 (74%) moterys ir 103 (26%) vyrai. Toks pasiskirstymas gan atsitiktinis. Žinoma, siekdamas objektyvesnės nuomonės, norėjome apklausti panašų skaičių moterų ir vyrų, bet, deja, daugelis vaikų auga nepilnose šeimose (dažniausiai su mama). Be to, moterys daug mieliau sutikdavo atsakyti į klausimus. Vyrus buvo daug sudėtingiau prikalbinti užpildyti anketas (ypač tai lieti atvirus klausimus, į kuriuos dažniausiai jie visai neatsakydavo).

Pagal išsilavinimą respondentai – mokinių tėvai - pasiskirsto taip: 120 (30%) turi aukštąjį išsilavinimą, 33 (8%) – nebaigtas aukštasis, 169 (42%) – specialusis vidurinis, 74 (19%) – vidurinis, 2 (1%) – nebaigtas vidurinis. Kaip matyti, anketinėje apklausoje daugiausia dalyvavo tėvai su aukštuoju, nebaigtu aukštuoju ir spec. viduriniu išsilavinimu (80%), jie labai noriai atsakinėjo į klausimus. Tėvai turintys vidurinį, ypač nebaigtą vidurinį, išsilavinimą apklausoje dalyvavo labai nenoriai. Jie sudarė tik 20% visų apklaustųjų. Daug anketų būtent ši tiriamųjų kategorija negražino arba iš karto kategoriškai atsisakė jas pildyti. Į atvirus anketos klausimus jie beveik neatsakinėjo arba atsakinėjo labai atmetinai. Taigi tenka pripažinti, kad tyrimu išsiaiškinta tėvų nuomonė nėra visiškai patikima, be to, ji atspindi labiau išsilavinusios mūsų visuomenės dalies poziciją.

Mokymosi motyvacijos problemos pradžios mokykloje priežastys

Mokytojų ir mokinių tėvų nuomonės, vertinant anketoje įvardintų priežasčių reikšmingumą, labai panašios. Atsakymai leidžia teigti, jog visos anketose nurodytos mokymosi motyvacijos problemos pradžios mokykloje priežastys yra labai svarbios. Itin reikšmingomis priežastimis, kurias akcentuoja beveik visi respondentai, laikomos tokios:

- trečioje klasėje kai kurių mokomųjų dalykų programos yra labai sudėtingos, neatitinka vaikų poreikių; daugelis moksleivių nespėja jų įsisavinti, todėl atsiranda mokymosi spragos;

- nemažai moksleivių turėtų mokytis pagal individualias programas, bet mokykloje šiuo metu tam nėra tinkamų sąlygų (specialių pedagogų, psichologų, korekcijos kabinetų, mokytojų padėjėjų ir panašiai);

- dalis moksleivių tėvų praranda viltį, kad jų vaikas gerai mokysis, ir nebepadeda jam, nebeieško efektyvių skatinimo būdų;

- kai kuriose šeimose formuojama neigiama nuostata mokyklos ir mokymosi atžvilgiu.

Respondentų manymu, gana svarbios ir kitos priežastys:

- vertinimas pažymiais;
- dažni neigiami vertinimai;
- teigiamų emocijų stoka;
- didelis namų darbų krūvis;
- dominuojantys tradiciniai (gana pasyvūs) mokymo metodai ir būdai;

- retas žaidimų ir jų elementų panaudojimas;
- įsitvirtinanti nuomonė, kad trečios klasės moksleivis – pakankamai subrendęs žmogus ir iš jo galima daug reikalauti;
- trečioje klasėje mokytojas nebėra vaikui toks autoritetas, koks buvo pirmoje ar antroje klasėje;
- mokyklų administracijos autoritariškai vadovauja mokytojų darbui: teikdamos prioritetą moksleivių dalykinėms žinioms, priverčia mokytojus ignoruoti vaikų poreikius, interesus, individualias ypatybes.

Daug kritikos išsakyta vertinimo pažymiais atžvilgiu. Remiantis Lietuvos švietimo sistemą reglamentuojančiais dokumentais, pirmoje klasėje moksleivių žinios pažymiais nevertinamos, kitose pradinėse klasėse vertinti nerekomenduojama, bet galutinį sprendimą apie vertinimą priima mokyklos bendruomenė. Šiuo metu kai kuriose pradinėse klasėse mokinių žinios visiškai nevertinamos pažymiais, kai kuriose vertinamos tik kelių dalykų žinios (lietuvių kalbos, matematikos, pasaulio pažinimo).

Žinoma, realu ir tai, kad nemažai mokytojų paslapčia rašo mokiniams pažymius (ne į dienyne, bet į pačių pagamintas „pažymių knygeles“), teigdamos, jog to reikalauja mokinių tėvai ir labai nori patys vaikai. Tačiau, A. Lukoševičiaus (1996) tyrimo duomenimis, dauguma pradinių klasių mokinių tėvų teigia, kad vertinimas pažymiais sunkina jų vaikų adaptavimąsi mokykloje, todėl kategoriškai pasisako prieš pažymių rašymą. Žinoma, tėvams svarbu žinoti ne vaiko mokymosi lygį, bet išsiaiškinti realias vaiko mokymosi problemas, kad galėtų jas įveikti. Tėvai, besidomintys vaikų mokymusi, apie žinių įsisavinimo lygį gali sužinoti individualiai bendraudami su klasės mokytoju. Galima sutikti su V. Jonynienės (1993) teigimu, kad tėvams pažymius gali atstoti informacija apie vaiko mokymąsi.

Kalbant apie pažymius, turime pastebėti, kad ne vieni pastarųjų metų tyrimai įrodė, jog vaikai nori tik gerų pažymių: gaudami gerus pažymius jie patiria daug teigiamų emocijų. Tyrinėjusi ketvirtųjų klasių moksleivių požiūrį į pažymius O. Tijūnėlienė (1996) nustatė, kad dabartiniai Lietuvos pradinukai, gavę gerą pažymį, jaučiasi laimingi, linksmi, labai džiaugiasi, kiti teigia, kad jie būna patenkinti savimi, patenkinti apskritai, pagerėja jų nuotaika, pasitikėjimas savimi ir pan. Priešingai, gaudami blogus pažymius vaikai dažniausiai patiria neigiamas emocijas (šitai pažymi netgi 96% tiriamųjų). Net 52% pradinukų pažymi, kad panašiose situacijose jaučiasi blogai, labai nuliūsta, jiems norisi verksti, jie nusimena, bet kaip įmanoma stengiasi susivaldyti ir niekam neparodyti savo išgyvenimų. Kiti vaikai patiria baimės jausmą, nes juos gali barti namuose, praranda gerą nuotaiką, nusivilia savimi, pyksta ant savęs, verkia. Tik 3% vaikų teigia, kad jie abejingi neigiamam pažymiui (Tijūnėlienė, 1996).

Daugumos apklaustųjų specialistų ir mokinių tėvų nuomone, vertinimas pažymiais silpnina mokinių mokymosi motyvaciją. Taip teigia 62% apklaustųjų tėvų ir 73% mokytojų. Jie pastebi, kad vaikai labai bijo neigiamų pažymių, bijo nesėkmių, todėl sąmoningai vengia

tokių situacijų, kuriose rašomi pažymiai (bėga iš pamokų, meluoja ir panašiai). Be to, pats vertinimas pažymiais yra gana sudėtingas ir subjektyvus. Dalis mokytojų pažymi, kad moksleivių mokymosi motyvacija silpnėja ir tada, kai tėvai iš savo vaikų reikalauja tik gero pažymio, o šis nepajėgus taip puikiai mokytis.

Respondentai įrašė ir kitas mokymosi motyvacijos problemos pradžios mokykloje priežastis: silpna moksleivio sveikata, netikę draugai, blogi moksleivių tarpusavio santykiai, neigiamai veikianti socialinė aplinka, šeimų asocialumas, vaikų nepriežiūra ir tėvų aplaidumas, mokymasis popietinėje pamainoje, mokytojų kaita, nepakankama pedagogų kvalifikacija, skurdi mokyklos materialinė bazė, smukęs mokslo prestižas.

Mokymosi motyvacijos problemos sprendimo strateginės kryptys

Mokytojų ir moksleivių tėvų nuomonės šiuo klausimu yra labai panašios. Apibendrinę jų atsakymus, galėjome išskirti kelias mokymosi motyvacijos problemos sprendimo strategines kryptis.

1. Ugdymo proceso organizavimas:

- mažinti namų darbų apimtį (aiškėja, jog realiai jos yra daug didesnės, negu leidžia moksleivių higienos normos ir vaikų pajėgumas);
- pradinėse klasėse visiškai atsakyti vertinimo pažymiais;
- jei mokinys dažnai serga ir praleidžia daug pamokų, tai po ligos, jam grįžus į mokyklą, padėti adaptuotis klasėje ir įveikti mokymosi spragas.

2. Mokymo metodai ir būdai:

- taikyti pamokose aktyvius mokymo metodus ir būdus;
- skatinti mokinių bendradarbiavimą ir tarpusavio pagalbą;
- remti mokymąsi didesnėmis ir mažesnėmis grupelėmis;
- dažniau taikyti žaidimus ir jų elementus;
- namų darbams skirti įvairesnes, įdomesnes ir kūrybiškesnes užduotis;
- palikti vaikams teisę kuo dažniau rinktis (tikslus, užduotis, jų atlikimo būdus ir priemones, atlikimo eigą ir jos logiką).

3. **Ugdymo turinys:** sumažinti kai kurių dalykų mokymo programų reikalavimus (ypač lietuvių kalbos ir matematikos trečioje bei ketvirtoje klasėse).

4. Mokytojo darbo organizavimas:

- pedagogui suteikti daugiau laisvės, organizuojant ugdymo procesą;
- įvesti mokytojo padėjėjo etatą;
- pedagogas turėtų nuolat bendradarbiauti, konsultuotis su psichologu, socialiniu darbuotoju ir kitais patarėjais vaikų ugdymo klausimais;

5. Ugdymo principai:

- turėtų būti akcentuojamas demokratiškumas ir humaniškumas: kasdien pastebėti kiekvieną vaiką ir parodyti, kad jį pastebi, džiaugiesi jį matydamas;

- kiekvieną vaiką nuolat skatinti mokytis, domėtis jo noru mokytis ir tobulėti;
- vertinti vaiką tik lyginant su asmeniniais jo pasiekimais, o ne su kitais žmonėmis;
- tenkinti esminius vaiko poreikius (saugumo, meilės ir priklausymo grupei, savigarbos, saviraiškos);
- atsakyti neigiamų komentarų kitų akivaizdoje – vaiko netikęs elgesys arba mokymasis gali būti aptariamas tik individualaus pokalbio metu, be pašalinių asmenų;
- įvardinti vaiko elgesį, kuriuo esame nepatenkinti, bet nežeminti žmogaus orumo, o demonstruoti norą padėti jam tobulėti;
- pripažinti moksleivio teisę daryti klaidas: taip drausinti vaikus rizikuoti ir neprarasti vilties.

6. Pedagoginė korekcija:

- pastebėjus, kad vaikas be priežasties praleidžia pamokas, iš karto imtis priemonių, o ne laukti, kol įsitvirtins netinkamas vaiko elgesys;
- pastebėjus vaiko nenorą mokytis, iš karto pradėti aiškintis priežastis, ieškoti individualaus priėjimo, padrašinti, palaikyti vaiką;
- kurti individualias korekcines programas ir jas taikyti mokymosi negalią turintiems vaikams.

7. Bendradarbiavimas su tėvais:

- ieškoti glaudžių kontaktų su šeima, palaikyti gerus santykius, kiek įmanoma bendradarbiauti;
- atkreipti tėvų dėmesį į atsirandančią jų vaiko mokymosi problemą ir skatinti ją spręsti;
- bendraujant su tėvais atsakyti vien negatyvaus vaiko elgesio ir mokymosi vertinimo, nepamiršti, kad kiekvienas vaikas turi ir vertingų stipriųjų savybių, kurių neužgožia nenoras mokytis;
- palaikyti tėvus, jei jų vaikui nesiseka mokykloje, nes patys tėvai praranda viltį ir neretai pasirenka netinkamą tolesnio bendravimo su vaiku strategiją.

Respondentai pažymėjo ir kitas mokymosi motyvacijos problemos pradžios mokykloje prevencijos priemones. Daugelis jų siūlo organizuoti vaikams kuo daugiau pramogų, išvykų, kurios moksleiviams teiktų malonumą, skatintų norą dalyvauti, suteiktų daug teigiamų emocijų, kad užklausiniai renginiai nebūtų primetami tėvų ir pedagogų, kad vaikai galėtų patys rinktis tai, kas jiems patinka. Kita vertus, tiriamieji pastebi, kad jie patys kupini gerų norų, bet dažniausiai šioms priemonėms įgyvendinti tiesiog trūksta pinigų.

Kita grupė tėvų ir pedagogų mano, kad tikslinga atsakyti popietinės pamainos, nes vaikų mokymasis popietinėje pamainoje yra nevisavertis: vaikai daug greičiau išvargsta, ilgesnį laiką negali išlaikyti dėmesio, mokytojai patys nėra tokie darbingi, kaip dirbdami pirmoje pamainoje. Mokytojos skundžiasi, kad lieka mažai laiko pabendrauti su vaikais, nes po pamokų visi kuo greičiau skuba namo, pertraukos trumpesnės, todėl santykiai su vaikais tampa formalūs (tik per pamoką ir tik dalykiniai). Nebelieka laiko papildomai padirbėti su silpnaisiais mokiniais.

Nemažai mokytojų norėtų, kad nebūtų skambučių, tada jie galėtų organizuoti ugdymą daug lanksčiau – kartais anksčiau baigti pamoką, kai pastebimas ryškus vaikų nuovargis, kitą kartą padirbėti ilgiau, nes būtent tuo metu puiki darbinė atmosfera. Pamokos būtų daug turiningesnės ir efektyvesnės, jeigu mokyklos materialinė bazė nebūtų tokia skurdi: suolai atitiktų vaikų ūgį, pakaktų dalomosios medžiagos ir kitų mokymo bei techninių priemonių.

Kai kurie mokytojai mano, kad reikia skatinti vaikų kūrybiškumą ir savarankišką darbą, taip pat kuo dažniau skirti įvairias visuomenines užduotis, kad vaikas jaustųsi klasėje reikalingas.

Mokytojai dar kartą pabrėžia humaniškumo ir demokratiškumo principų realizavimo ugdymo procese būtinybę: nežeminti vaiko, kaip tai dar dažnai pasitaiko, nesityčioti, neprasivardžiuoti, neužgaulioti, kreiptis tik vardu.

Kai kurios mokytojos ir tėvai teigia, kad reikėtų kuo dažniau kalbėtis su vaikais apie mokymosi prasmę, tikslus, skatinti juos siekti kuo geresnių rezultatų, aiškinti gero mokymosi ir sėkmingos ateities sąsajas.

Tiek mokytojai, tiek tėvai pripažįsta, kad jie turėtų būti vaiko draugai ir pagalbininkai. Mokytojai akcentuoja, kad vaiko mokymusi turėtų labiau rūpintis tėvai, kasdien domėtis jo pasiekimais mokykloje. Jeigu tėvai pastebi, kad vaikui kažkas nesiseka, jie turėtų patys paaiškinti, papildomai kartu su vaiku padirbėti. Pačios mokytojos mato, kad ne visi vaikai sėkmingai vykdo mokymų programų reikalavimus, bet, dirbdamos vienu metu su trisdešimčia moksleivių, nors ir labai to norėtų, nepajėgios skirti kiekvienam reikiamą dėmesį. Be to, kad ir kiek būtų keliami mokytojų atlyginimai, jie vis dėlto yra neadekvačiai maži: mokytojai dirba daug daugiau, negu uždirba.

Dalis tėvų pageidauja, kad pačios mokytojos daugiau dirbtų papildomai su vaikais po pamokų ir padėtų silpniesiems mokiniams įveikti mokymosi spragas, nes patys dėl savo didelio užimtumo ar nesusigaudymo programose šito padaryti negali.

Išvados

Tyrimas patvirtino, kad mokymosi motyvacijos krizė pradžios mokykloje yra realus šiuolaikinės mokyklos reiškinys; pradinių klasių mokytojai pastebi jo aktualumą. Krizę lemia daugelis pedagoginių priežasčių. Kai kurios priežastys tiesiogiai priklauso nuo mokytojo darbo stiliaus ir gali būti nesudėtingai įveikiamos. Pvz., pamokose mokytojai galėtų naudoti daugiau žaidimų ir jų elementų, tradicinį individualizuotą ar frontalinį mokymą derinti su kooperuotu mokymusi grupelėse, neapkrauti vaikų namų darbais, skirti kūrybinio pobūdžio namų užduotis. Svarbu, kad mokytojai vaikus ugdytų išties humaniškai, o ne tik deklaruotų humanistines vertybes, kaip tai neretai galima stebėti realioje pedagoginėje tikrovėje. Ugdymo procese turėtų būti realizuojami demokratiškumo principai, kaip to ir reikalaujama įvairaus lygmens švietimą reglamentuojančiuose dokumentuose.

